

Отже, соціалізація бізнесу, його екологізація та інновативність, діяльність у сфері корпоративної соціальної відповідальності, стають ваговою складовою формування стратегії сталого розвитку нашої держави. В умовах глобальної фінансово-економічної кризи стратегія сталого розвитку виступає передумовою подальшої стійкості українських компаній, забезпечує їм стратегічну перспективу, і, в кінцевому рахунку, ряд додаткових конкурентних переваг на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Список використаних джерел

1. Антонюк Л. Шляхи інтеграції України в глобальну інноваційну систему: монографія «Спільний європейський економічний простір» / За заг. ред. Д.Г.Лук'яненка, В.І.Чужикова. К., 2007. – С. 324.
2. Коуз.Р. Фирма, рынок и право. Пер. с англ. – М.: Дело., 1993. – С. 128.
3. Лановий В. Інвестиції абсурду // Євроатлантика. – 2010. – № 4. – С. 41
4. Лауреати Нобелівської премії з економіки / Економічна теорія. Підручник під ред. В.Д. Базилевича. – К., 2006. – С. 648, 657, 659.
5. Міжнародний бізнес. Підручник. – К.: ВПЦ Київський університет, 2009. – С. 285-287; Рейтинг українських компаній // Гвардія, 2009. – № 4. – С. 28-33.
6. Палій О. Країні потрібні реформатори // День., 31.03.2011. – № 56. – С.4.
7. Панченко Є.Г. Міжнародний менеджмент. – К.: КНЕУ., 2004. – С. 379; Міжнародний бізнес. – К.ВПЦ Київський університет, 2009. – с. 283.
8. Пискулова Н.А. Влияние экологического фактора на мировое экономическое развитие // Вестник МГИМО «Университет». – 2010. – №6. – С. 208-213.
9. Поручник А. Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: Монографія. – К., КНЕУ, 2008. – С. 69-70, 200-201.
10. Социальная ответственность: новые требования к бизнесу в постиндустриальную эпоху // Персонал. – 2002. – № 2. – С. 72-78.
11. Спільний європейський економічний простір: гармонізація мегарегіональних суперечностей. Монографія. За ред. Д.Г. Лук'яненко, В.І. Чужикова. – К., 2007. – С. 52.
12. Шаповал В.М. Соціальна відповідальність як конкурентна перевага розвитку сучасного бізнесу // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. Сб. научн. трудов. – Донецк, 2010. – Ч. III. – С.189-193.
13. Щербинина Ю. Время ответственности // Гвардія. Всеукраинский рейтинговый журнал. – 2009. – № 4. – С.12.
14. Юхименко П.І., Леоненко П.М. Історія економічних учень. Підручник. – К.: Знання, 2005. – С. 400-407.
15. Яцюк А. В КСО за свой счет // Гвардія. –2009. – №4. – С. 17.

UDC: 339.926

CHUZHUKOV V.I.,

Head of the European Integration Department
Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman
Ph.D, D.S., professor

FEDIRKO O.A.,

Deputy Head of the European Integration Department
Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman
Ph.D., associate professor

TRANSBORDER REGIONAL ASYMMETRIES IN EUROPE: THE CASE OF EUROPEAN UNION AND EAST-EUROPEAN NEIGHBORING NATIONS

Анотація. Стаття присвячена дослідженню тенденцій та чинників формування осі регіональної асиметрії вздовж східного кордону ЄС. Важливими факторами дивергенції рівнів економічного розвитку між регіонами ЄС, з одного боку, та прикордонними регіонами країн – східноєвропейських сусідів (Росії, Білорусі, України, Молдови) – з іншого, визначено компліментарне фінансування депресивних регіонів з спільного бюджету інтеграційного угруповання, статичні та динамічні ефекти інтеграції, низьку ефективність регіональної політики країн пострадянського простору тощо. Виявлено високий порівняно з ЄС та стабільно зростаючий рівень варіації економічного розвитку регіонів України.

Ключові слова. Політика регіонального розвитку, Європейський Союз, асиметрія економічного розвитку, конвергенція, дивергенція.

Summary. The article is devoted to the research of the major trends and factors of emerging regional asymmetry axis along the eastern border of the EU. Among the important factors of divergent economic development between the EU regions, on the one hand, and the bordering regions of eastern neighboring states (Russia, Belarus, Ukraine,

Moldova), on the other hand, the complimentary model of depressive regions financing by the common EU budget, static and dynamic effects of integration, poor regional policies of the post-soviet states et al. were stressed. The high (in comparison with the EU) and ever-growing level of variation of economic development of national regions of Ukraine was identified.

Key words. Regional development policy, the European Union, economic development asymmetry, convergence, divergence.

Introduction. A new international economic relations format requires the identification of a precise paradigm, which has not been developed hitherto by the world's economic elite. The statement of the fact, that we all exist in the pre-paradigm era, can hardly satisfy anyone. In the beginning of 1990-s, when sustainable development concept emerged, it seemed that mankind started to move away from the "Homo economicus" paradigm, gaining confidence in the opinion that it should be substituted by the new framework – "Homo economicus". In the end of the XXth century, however, after a set of global crises, whose scope shifted from national to mega-regional one, the number of new model advocates decreased. Scandinavian countries suffered remarkable losses resulting from these crises, although they hitherto were popular for the paragon systems of cohesion of the interests of trade unions, entrepreneurs and state. High labor costs coupled with growing unemployment in these countries triggered the outward migration of capital. "Social package", enjoyed by numerous generations of Swedish people became a real burden for the business. Trying to increase its competitiveness, including cost leadership, MNCs relocated their operations to the regions with better business environment.

The last quarter of the XXth century experienced some new trends of regional development, with the innovation-and-investment localization playing the leading role among them. Clusters, techno-parks, techno-polises, inno-techs, in case of successful investment in know-how and human capital, are able to instantly redefine their locality, transforming the wasteland (e.g. Silicon Valley, USA) into a hyper-developed micro-region, whose influence upon the international technology transfer may be more significant, than the one of many countries of the world taken together.

The aforementioned trends in the world economy prove the necessity to reconsider the modern regional theory. We have serious doubts concerning the possibility of practical application within the framework of regional planning of Y.Tunen's "circles", V. Lawnhardt's "rational schtandort", A.Weber's "industrial schtandort", the theory of central spaces by W.Chrystaller, the theory of spatial economic equilibrium by A. Losh, as well as a set of papers by W.Aisard, L.Walras, L.Lefebvre etc. The works of many prominent economists (M.Porter, J.Paelink, P. Nyecamp) are also criticized, although, they have been considered to be undeniable till now.

"Methodological vacuum" of regional theory of the XXIst century is partially compensated by the emergence of new approaches to their creation, among which we would like to point out, in particular, the theory of "new regionalism" by M. Keating, "cyclical sensitivity of regions" by Y.Gordon, "regional planning" by U. Wannop, "local partnership" by M.Geddes, "regional world" M. Storper, "spatial planning strategy" by W. Salet and many other theories, which can serve as an example of an incomplete list of new theoretic concepts, able to set up a new theoretical framework of regional science. Although the standpoints of the abovementioned scientists are far from being harmonized, sometimes even contradicting each other, the modern regional theories have a common vision of the global taxonomy of the world economy regional set-up. This issue, however, should be considered within the framework of new science on regionalism, whose objective lies not in the taking over of the research subject-matter of the existing sciences, the international economics and regional economic science, but in the optimization of the research model, as the global and regional levels will represent the fundamental competitive arena of the XXIst century. At the same time, the influence of national governments will weaken leaving space for the increasing role of supranational bodies, MNCs, which are able to transform the territories of separate countries into the hyper-successful metropolises, or, vice versa, cause their rapid collapse.

Emerging eastern axis of asymmetries between the EU NUTS 2 regions and the regions of bordering countries.

In the modern world a great many of asymmetries exist, encompassing not only financial unevenness, but also divergences in the level of poverty, social and mental development, structural transformations etc. A lot of regional asymmetries can be found in Europe today. To our mind, the axis of asymmetries between the EU NUTS 2 regions in the period of 2004 – 2007 shifted to the Eastern periphery of the EU (See Figure 1).

- Finland – Russian Federation;
- Estonia – Russian Federation;
- Latvia – Russian Federation;
- Lithuania – Russian Federation;
- Poland – Russian Federation;
- Poland – Belarus;
- Poland – Ukraine;
- Slovakia – Ukraine;
- Hungary – Ukraine;
- Romania – Ukraine;
- Romania – Moldova.

Figure 1. Eastern axis of regional asymmetries between the EU and neighboring countries

The GDP dynamics in selected New EU Member States and NUTS-2 regions, bordering with Ukraine and Russia, presented in table 1, demonstrates high growth rates in the period of 2004 – 2007, reaching a 30 % level of annual increase.

Table 1

GDP growth in selected new EU Member States and NUTS 2 regions, bordering with Ukraine and Russia

Country	2004	2007	Growth rate 2007/2004, %
Latvia	25.1	31.6	25.9
Lithuania	37.5	49.9	33.1
Finland, Ha-Suomi	12.3	14.6	18.7
Finland, Länsisuomi	29.4	35.0	19.0
Poland, Warminsko-Mazurskie	12.2	14.4	18.0
Poland, Podlaskie	10.3	12.0	16.5
Poland, Lubelskie	16.6	19.9	19.9
Poland, Podkarpckie	16.0	19.2	20.0

Source: European Commission

One of the important drivers of economic development of the East-European regions is EU complementary model of financial support, channeled to the depressive regions through the operational programs (Table 2).

Table 2

Budgets of selected EU operational programs for 2007-2013

Programs for Poland	mln. €	Programs for Baltic states	mln. €
“Development of Eastern Poland”	2 675	“Entrepreneurship and Innovation”(Latvia)	841
“Podlaskie”	750	“Infrastructure and Services” (Lithuania)	4689
“Wazminsko-Mazurskie”	1 229	“Promotion of Cohesion” (Lithuania)	3045
“Podkarpackie”	1 345	“Economic Growth (Lithuania)	3546
“Lubelskie”	1 360	“Eastern Finland” (Finland)	731
		“Northern Finland” (Finland)	622
Total	7 359	Total	13 474

Source: European Commission

The aim of our research is to analyze the level of economic convergence of the bordering regions of the EU and Ukraine and to work out the instruments of smoothing of regional development divergences. Our assessment of regional asymmetries covers the period of 2000 – 2007 years to eliminate the negative influence of the 2008 world financial crisis on regional economic growth dynamics. The calculations are based on the regional gross domestic product expressed in purchasing power standard, which allows us to eliminate the influence of exchange rate fluctuations and obtain realistic international comparisons.

Figure 2 represents the breakdown of GDP of region per capita for the 271 NUTS 2 European regions, indicating significant discrepancies between the Eastern and Western EU Member States.

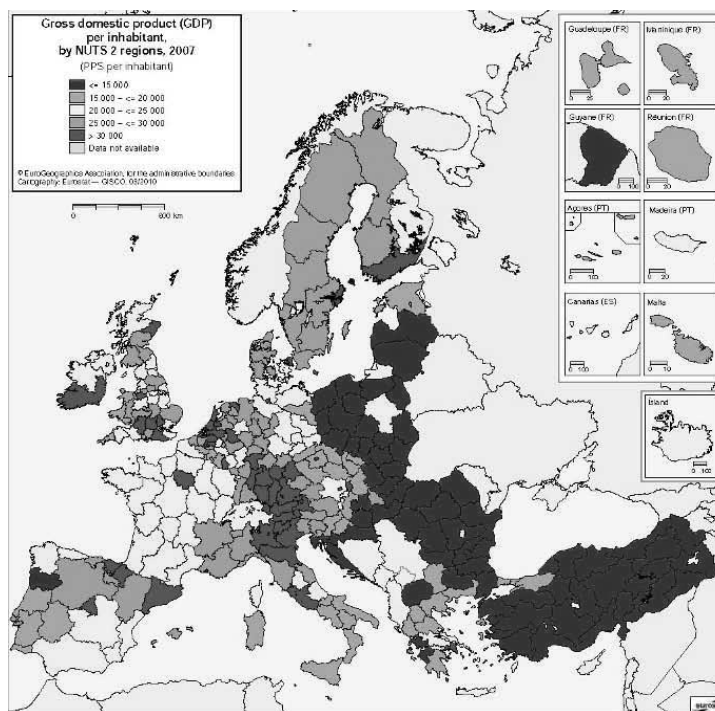

Figure 2. GDP per inhabitant, by the EU NUTS 2 regions, 2007 Source: European Commission

Estimation of the level of regional convergence in the EU and Ukraine.

We focus on the following EU regions bordering with Ukraine: Lubelskie and Podkarpackie provinces of Poland; Východné Slovensko (Slovakia); Észak-Alföld (Hungary); Nord-Vest, Nord-Est and Sud-Est (Romania). The bordering regions of Ukraine under the analysis are the following: Volynska, Lvivska, Zakarpatska, Chernivetska, Odeska oblasts. Statistical characteristics of Ukrainian regions meet the criteria of the European NUTS 2 standard in the size of territory and quantity of population.

Figure 3 illustrates high positive dynamics of GDP per capita of the selected EU regions bordering with Ukraine, ranging from the average 4,9 % to 7,5 % annual growth rates in the period of 1996 – 2007.

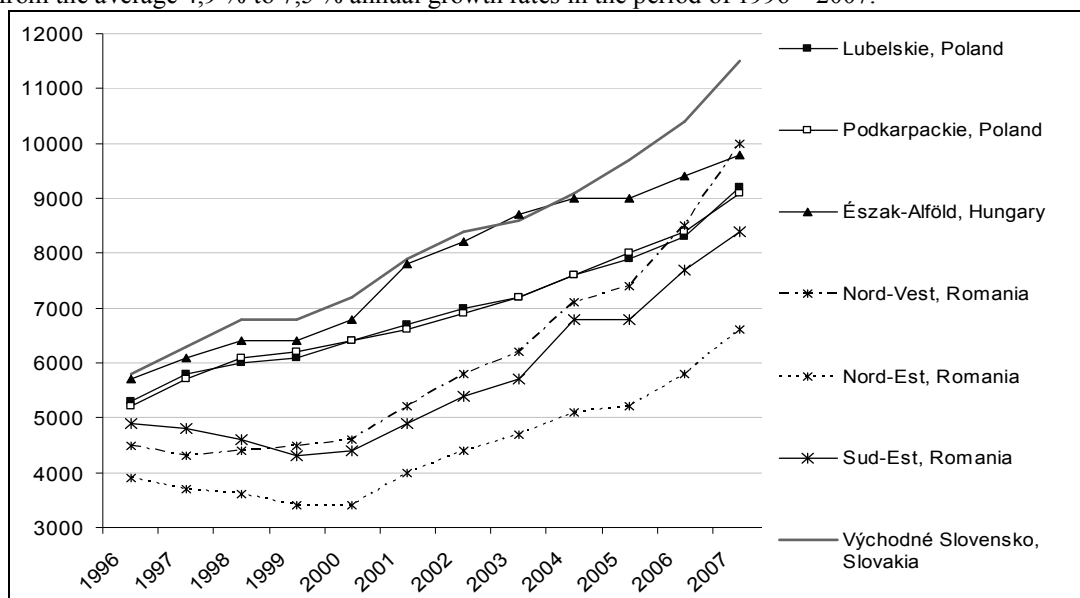

Figure 3. GDP per capita of regions of Poland, Hungary, Romania and Slovakia (PPS), 1996-2007, euro
Source: Eurostat

Slovakian and Hungarian regions permanently demonstrated the highest values of the GDP of region per capita among the selected localities, however, North-Western Romanian region surprisingly outperformed Hungarian Észak-Alföld in 2007, achieving the level of 10 000 Euros (PPS). The GDP per capita of two other Romanian regions remain at a slightly lower level, demonstrating, however, higher growth rates, starting from the year 2000, which facilitate the convergence process.

Dynamics of gross regional product per capita for Ukrainian regions, bordering with EU, is analyzed in Figure 4.

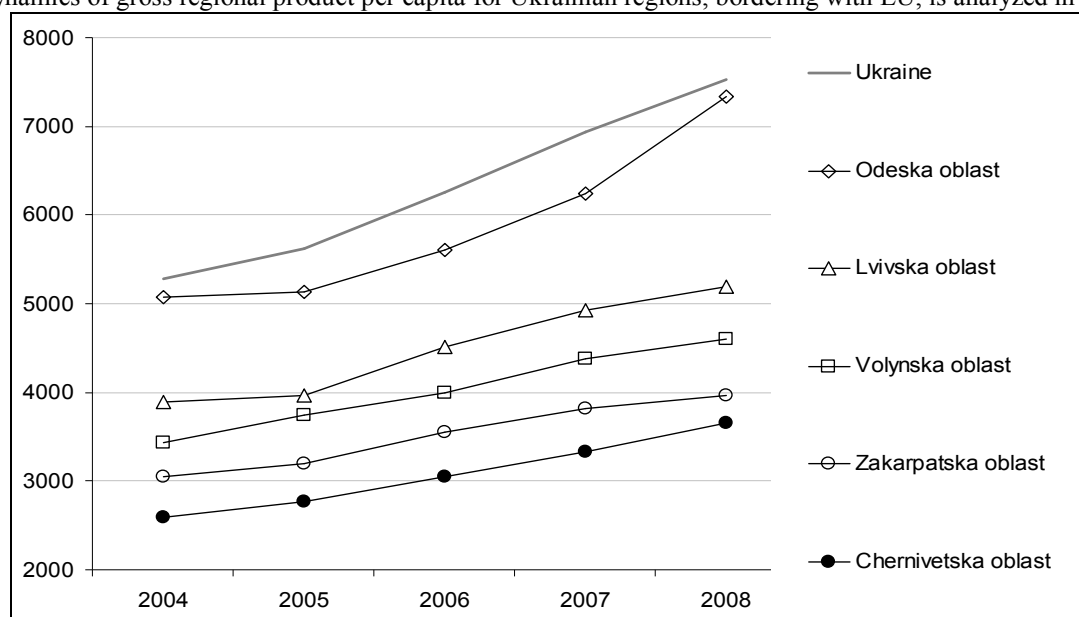

Figure 4. GRP per capita of regions (oblasts) of Ukraine in PPP current international dollars, 2004-2008

Source: Authors' calculations on the base of State Statistical Committee of Ukraine and IMF World Economic Outlook Database.

The overall European trend towards gross regional product per capita growth is characteristic for Ukrainian regions as well, however, the absolute values of the indicator are obviously 2-3 times lower (accounting for the Euro /

USD exchange rate) in comparison with the bordering EU NUTS 2 territories. The growth trends in Ukraine may be explained both by the increase of real GDP in the analyzed period, and the decline in the number of population. Another important remark is that the abovementioned Ukrainian regions are depressive even from the national viewpoint – their per capita GRP levels are lower in comparison with the country GDP per capita.

The outcomes of the regional policy can be assessed on the base of regional convergence estimations. We employed a modified variation coefficient to evaluate the trends of regional convergence in the EU and Ukraine in the period 2005-2007 (just after the 2004 EU enlargement, and before the 2008 global financial crisis) (Annexes A, B, C). The calculations were based on the following model:

$$V = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{i=1}^N \left(\frac{x_i}{\tilde{x}} - 1 \right)^2}, \text{ where}$$

V – stands for the modified variation coefficient;

x_i - gross domestic product of region i ;

\tilde{x} - average value of the indicator for the regions (in case of absolute indicators this will be the simple average value; in case of structural indicators – average value weighted by the population of regions),

N – number of regions in the sample.

The results of our analysis, indicated in table 3, allow to conclude, that the level of variation of per capita GDP of region for the 27 regions of Ukraine is 1,4 - 1,6 times higher, than that of 271 EU regions! Moreover, sound EU regional development policy results in the decrease of variation of welfare among Member States regions, whereas Ukrainian situation demonstrates the opposite trend.

Table 3

**Trends in the variation of GRP per capita
in 271 EU NUTS 2 regions and 25 regions of Ukraine**

	2005	2006	2007
EU	0,3921	0,3889	0,3832
Ukraine	0,5547	0,5554	0,6063

Source: Authors' calculations on the base of Eurostat and IMF World Economic Outlook Database

Conclusions. Our findings might be useful for the revision of the Ukrainian regional policy, and, first of all, reflect the necessity of implementation of the positive experience of the EU regional development policy implementation.

The complementary model of financing of regional development, implemented in the European Union, allowed achieving a permanent convergence of the economic development of the EU Member States. The same is true for the EU sub-national NUTS 2 territories. This makes contemporary EU cohesion and regional development policies very attractive not only for the other integration unions, but also for any country of the world.

The establishment of common market for the 27 European states, coupled with considerable static and dynamic integration effects, facilitated a rapid catch-up process for the New EU Member States. These transformations, however, had an adverse affect on the development of the EU Eastern neighbors, including, first of all, the Russian Federation, Ukraine, Belarus and Moldova.

The trends of the regional development in Ukraine are not very optimistic, as the level of regional divergence (calculated on the base of modified variation coefficient of the gross regional product per capita) is 1,4 – 1,6 times higher in Ukraine in comparison with the one in the EU. This makes the issues of reformation of national regional and social policies for the sake of greater regional cohesion especially important in the view of Ukraine's Eurointegration aspirations.

Bibliography

1. Economic Convergence and Divergence in Europe: Growth and Regional Development in an Enlarged European Union. Ed. By G. Tumpel-Gugerell, P. Moosledner. – Cheltenham UK, Northampton MA, USA: Edward Elgar, 2002. – 435 p.
2. Eurostat web-cite // [Web resource]. – Access mode. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tgs00005>
3. IMF World Economic Outlook Database. // [Web resource]. – Access mode. http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2008/01/weodata/weorept.aspx?pr.x=65&pr.y=8&sy=2004&ey=2007&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=926&s=NGDP_R,NGDP_RPCH,NGDP,NGDPD,NGDP_D,NGDPRPC,NGDPPC,NGDPDPC,PPPGDP,PPPPC,PPPSH,PPPEX&grp=0&a=
4. Keating M. The New Regionalism in Western Europe. Territorial Restructuring and Political Change. – Cheltenham: Edward Elgar Publishers, 1998. – 242 p.
5. State Statistical Committee of Ukraine // [Web resource]. – Access mode. <http://www.ukrstat.gov.ua>

Regional gross domestic product (PPS per inhabitant), by NUTS 2 regions

geo\time	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Région de Bruxelles-Capitale / Brussels Hoofdstedelijk Gewest	48800	49800	52300	51400	52000	53300	54000	55000
Prov. Antwerpen	28200	28300	29900	29600	30700	31900	32700	33800
Prov. Limburg (BE)	20200	20600	21500	21500	21600	21700	22800	23900
Prov. Oost-Vlaanderen	20800	21300	22600	22700	23400	23900	24800	26100
Prov. Vlaams-Brabant	24700	25800	26300	26500	27500	28100	29300	30500
Prov. West-Vlaanderen	22500	22900	23900	23900	24500	25000	26300	27400
Prov. Brabant Wallon	22100	22800	24200	23900	25300	26100	27100	27700
Prov. Hainaut	15900	16100	16700	16900	17200	17700	18200	18700
Prov. Liège	18100	18300	19000	18800	19300	19700	20500	21200
Prov. Luxembourg (BE)	16800	16700	17600	17400	17800	18400	19300	19500
Prov. Namur	16500	16800	17600	17700	18100	18600	19400	19800
Severozapaden	4800	5100	5300	5600	5600	5900	6000	6400
Severen tsentralen	4400	4900	5500	5500	5800	6100	6300	6600
Severoiztochen	5000	5200	5500	5900	6400	6700	7500	8100
Yugoiztochen	5500	5500	5600	6200	6800	7300	7400	7600
Yugozapaden	6900	8000	9200	9700	10700	11500	13500	15400
Yuzhen tsentralen	4000	4400	4700	5200	5700	5900	6600	6800
Praha	26000	28700	30200	31900	33400	35600	38300	42800
Střední Čechy	12300	12900	13800	14400	15400	15700	17200	18700
Jihozápad	12100	12800	13100	13900	15100	15700	16700	17700
Severozápad	10700	11000	11500	12400	13200	13600	14300	15400
Severovýchod	11700	12300	12600	13000	13800	14500	15200	16400
Jihovýchod	11700	12700	13000	13800	14600	15200	16300	17900
Střední Morava	10700	11200	11500	12100	12900	13300	14100	15500
Moravskoslezsko	10200	10800	11100	11800	13300	14400	15200	16800
Hovedstaden	31300	:	:	:	:	35300	36600	37400
Sjælland	18600	:	:	:	:	21100	22300	22800
Syddanmark	23300	:	:	:	:	25400	27200	28200
Midtjylland	23800	:	:	:	:	26100	27900	28700
Nordjylland	22900	:	:	:	:	24700	26300	27400
Stuttgart	27500	28600	28700	29500	30200	30900	33200	35200
Karlsruhe	25900	26700	27200	27700	28600	29800	31500	32900
Freiburg	22800	23300	23600	23900	24800	25700	27100	28400
Tübingen	23700	24400	24800	25200	26600	27800	29300	31200
Oberbayern	33000	33500	34200	35000	36400	38100	39200	41000
Niederbayern	21500	22400	23100	23400	24800	25800	27000	28800
Oberpfalz	23200	23200	24200	24800	25800	27300	28400	30400
Oberfranken	22100	22800	23100	23300	24400	25400	27000	28200
Mittelfranken	26400	26200	27300	27800	29500	30300	31300	33000
Unterfranken	22300	23100	23700	24300	25300	26700	27800	29300
Schwaben	23200	23800	24900	25100	26100	27300	28800	30100
Berlin	20800	20900	21100	21200	21500	22600	23400	24400
Brandenburg - Nordost	14500	15200	15500	15900	16400	17000	17900	19000
Brandenburg - Südwest	16400	16500	17000	17500	18800	19700	20600	21700
Bremen	30100	30900	32000	33100	34400	36100	37900	39500
Hamburg	38200	39900	40800	41400	42900	45100	46300	47800
Darmstadt	31000	32000	32400	33600	34800	36300	37700	38900
Gießen	20500	20900	21400	22000	23200	24400	25200	26800
Kassel	21700	22300	23000	24100	24900	25900	27300	28700
Mecklenburg-Vorpommern	15200	15600	16000	16500	17300	18100	18900	20200

Braunschweig	21800	22500	22100	22800	23900	25100	26000	27700
Hannover	22200	22000	22500	23100	23800	25900	27100	27600
Lüneburg	17200	17100	17300	17700	18100	18900	19800	20800
Weser-Ems	20300	20500	20500	20800	21800	22700	23800	25200
Düsseldorf	25000	25700	26300	26900	28200	29200	30200	31800
Köln	24000	24100	24900	25200	26200	26900	28100	29400
Münster	18800	19200	19500	20000	21200	22100	23200	24500
Detmold	22200	22300	22600	22900	23700	24900	25800	27200
Arnsberg	20900	21100	21500	22100	23200	24400	25300	26500
Koblenz	19300	19200	19900	20300	21300	22000	23200	24300
Trier	18500	18700	19500	20200	21200	21800	22600	23500
Rheinessen-Pfalz	21600	21500	22000	22400	23600	24100	25200	26500
Saarland	20800	21200	21500	22100	23700	25600	26900	28500
Chemnitz	14600	15100	16000	16600	17500	18200	19400	20600
Dresden	15500	16300	17500	18400	19600	20100	20800	21800
Leipzig	16000	16600	17400	18100	18900	19600	21000	22100
Sachsen-Anhalt	14800	15200	16200	16700	17700	18400	19500	20800
Schleswig-Holstein	21000	21400	21200	21700	22500	23100	24000	24800
Thüringen	15000	15500	16000	16800	17700	18500	19600	20700
Eesti	8600	9200	10200	11300	12400	13800	15400	17100
Border, Midland and Western	17000	17700	18500	19400	21300	22100	23700	24700
Southern and Eastern	27800	29200	31800	32800	34200	36100	38300	41400
Anatoliki Makedonia, Thraki	11600	12500	12800	13100	13800	14000	14800	15500
Kentriki Makedonia	13800	14300	15000	15300	16400	16600	17800	18000
Dytiki Makedonia	13300	13800	15400	15500	16100	17100	18600	18900
Thessalia	12400	13300	14100	15100	15600	15600	16600	17000
Ipeiros	12500	13400	14000	14600	15500	15400	16900	17000
Ionia Nisia	14300	15700	16200	16400	16400	16700	18100	18400
Dytiki Ellada	11100	11800	12500	13000	13200	13600	14500	14900
Stereia Ellada	17800	18300	18200	18200	19200	19800	21100	20900
Peloponnisos	14400	14600	14500	15300	16000	16800	18300	18900
Attiki	20200	22000	24600	25900	27800	28100	29500	31900
Voreio Aigaio	11300	12500	13000	14100	14500	14800	16600	16600
Notio Aigaio	18600	19600	20100	21000	21100	20800	23500	24000
Kriti	14800	15900	17600	17600	18200	18300	20000	20800
Galicia	14400	15100	16100	16600	17600	18700	20500	22100
Principado de Asturias	15500	16400	17500	17900	18900	20300	22400	24100
Cantabria	17300	18500	19900	20200	21300	22600	24400	26200
País Vasco	22700	23800	25300	25800	27300	29100	31800	34100
Comunidad Foral de Navarra	23600	24400	25900	26300	27500	28900	31000	32900
La Rioja	21100	21700	22600	23100	23700	24600	26500	27900
Aragón	19400	20300	21900	22300	23300	24500	26500	28500
Comunidad de Madrid	25200	26200	27400	27600	28700	29900	32300	34100
Castilla y León	16800	17600	18900	19400	20600	21700	23500	25300
Castilla-la Mancha	14600	15300	16100	16500	17100	17900	19200	20300
Extremadura	11800	12400	13300	13700	14500	15600	16800	18000
Cataluña	22600	23700	25000	25200	26200	27200	29200	30700
Comunidad Valenciana	17900	18800	19700	19700	20400	21200	22700	23700
Illes Balears	22800	23600	24400	24000	24700	25600	27200	28400
Andalucía	13700	14400	15400	16000	16900	17800	19200	20200
Región de Murcia	15600	16300	17300	17700	18400	19300	20700	21600
Ciudad Autónoma de Ceuta (ES)	15800	16300	17600	18500	19600	20700	22500	24200
Ciudad Autónoma de Melilla(ES)	15700	16100	17100	17900	19100	20400	22400	23500
Canarias (ES)	17600	18300	19300	19600	20100	20800	22100	23100
Île de France	34400	35600	37200	36300	36700	38600	39600	42000
Champagne-Ardenne	20800	21100	21700	20600	22200	22800	23400	24900

Picardie	18000	18700	19300	18700	19100	19800	20200	21400
Haute-Normandie	20300	20900	21400	20800	21600	22500	23100	24500
Centre (FR)	19700	20500	21200	20900	21300	22000	22700	23700
Basse-Normandie	18200	18700	19500	19000	19800	20400	21100	22000
Bourgogne	19500	20000	20700	20000	20900	21500	22300	23500
Nord - Pas-de-Calais	17200	17900	18700	18400	19000	19800	20800	22000
Lorraine	18200	19000	19600	19100	19900	20500	21100	22100
Alsace	21900	22600	23200	22200	22800	23300	24000	25500
Franche-Comté	19500	20400	21100	20100	20800	21300	21600	22500
Pays de la Loire	19900	20900	21600	21100	21600	22500	23100	24400
Bretagne	18900	19700	20400	20000	21000	22000	22800	23600
Poitou-Charentes	18100	18900	19800	19400	20100	20800	21400	22500
Aquitaine	19600	20900	21800	20900	21400	22400	23400	24500
Midi-Pyrénées	19200	20500	21300	20900	21300	22500	23800	24200
Limousin	18000	18700	19800	19100	19400	20400	21100	21900
Rhône-Alpes	22300	23200	23700	23200	24100	25000	26200	27300
Auvergne	18400	19100	19800	19400	20100	20900	21500	22800
Languedoc-Roussillon	17000	17900	18500	18200	18800	19500	20400	21300
Provence-Alpes-Côte d'Azur	20200	21300	22000	21600	22400	23600	24500	25500
Corse	16500	17400	17800	17400	18000	19100	20100	21100
Guadeloupe (FR)	12800	13600	14200	13900	14700	15700	16300	17100
Martinique (FR)	14100	15100	15700	15300	16000	17100	17700	18700
Guyane (FR)	10100	11800	12300	11600	11300	11800	11900	12100
Réunion (FR)	11500	12300	13000	12600	13600	14500	15000	15600
Piemonte	24900	25800	25200	25400	25500	26000	27200	28300
Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste	25500	27200	26700	27200	27300	27800	28700	29500
Liguria	22500	23900	23100	23400	23500	24000	24800	26600
Lombardia	29600	31000	30600	30600	30400	31000	32100	33600
Provincia Autonoma Bolzano/Bozen	29300	30100	29000	29300	30200	30400	32200	33500
Provincia Autonoma Trento	27200	28200	27500	27300	27200	27400	28700	30400
Veneto	26700	27600	26600	27000	27400	27800	29000	30300
Friuli-Venezia Giulia	24900	26200	25700	25300	25300	26200	27600	29000
Emilia-Romagna	28600	29600	28700	28400	28300	28700	30400	31900
Toscana	24300	25500	25100	25300	25200	25700	26900	28100
Umbria	21600	22600	21700	21500	21800	21900	23100	24100
Marche	22100	23300	23100	23000	23000	23500	25000	26300
Lazio	25800	27100	27200	27000	28000	28500	29200	30500
Abruzzo	19000	20000	19500	19100	18400	19200	20200	21200
Molise	16200	17100	16700	16500	16700	17100	18400	19400
Campania	13900	14700	14800	14700	14800	15100	15700	16400
Puglia	14700	15300	15000	15000	15000	15200	16100	16600
Basilicata	15900	16400	16100	16000	16300	16500	17800	18700
Calabria	13700	14600	14300	14500	14800	15100	15800	16400
Sicilia	14000	14800	14500	14600	14500	15200	15900	16400
Sardegna	16600	17600	17000	17300	17600	17900	18800	19500
Kypros/Kibris	16900	18000	18300	18400	19600	20400	21400	23300
Latvija	7000	7700	8400	9000	9900	10900	12200	13900
Lietuva	7500	8200	9000	10200	10900	11900	13100	14800
Luxembourg	46400	46300	49200	51300	54700	57200	64400	68500
Közép-Magyarország	16100	18500	20600	20700	21900	23200	24900	25600
Közép-Dunántúl	10100	11000	11100	12000	13000	13300	13500	14500
Nyugat-Dunántúl	12000	12200	13000	14000	14300	14100	15000	15300
Dél-Dunántúl	8000	8700	9200	9500	9800	9800	10100	10600
Észak-Magyarország	6800	7500	8000	8400	9100	9300	9500	10000
Észak-Alföld	6800	7800	8200	8700	9000	9000	9400	9800
Dél-Alföld	7800	8300	8800	9000	9500	9600	9900	10400

Malta	15900	15400	16300	16200	16700	17500	18200	19000
Groningen	28700	31000	31600	31800	33100	36100	41100	41100
Friesland (NL)	21100	22000	22100	21900	22400	23800	25000	26800
Drenthe	20600	21400	21800	21200	21700	23100	24100	25800
Overijssel	22400	23200	23700	23300	24200	25300	26600	28600
Gelderland	21900	22700	23200	22800	23600	24600	26300	28300
Flevoland	18500	19400	19800	20000	20700	21600	23900	26700
Utrecht	32100	33700	34000	32800	34000	35400	36800	38700
Noord-Holland	29500	30100	32200	31500	33100	34600	35900	37400
Zuid-Holland	26100	27100	27800	27400	28600	30500	31900	34000
Zeeland	22200	22700	24500	24500	25500	26300	27500	30300
Noord-Brabant	26200	26800	27400	26800	28100	29600	31300	33500
Limburg (NL)	22900	23600	24700	24100	25400	26200	27600	29700
Burgenland (AT)	16100	16100	17400	17800	18800	18800	19600	20300
Niederösterreich	20400	19800	20600	21100	22400	22500	23800	24900
Wien	35300	35100	36900	37000	37700	37900	39500	40600
Kärnten	20500	20500	21400	21800	23100	23600	25100	26100
Steiermark	21200	21000	21600	22300	23500	24100	25400	26400
Oberösterreich	23900	23600	24700	25200	26400	27300	28700	29900
Salzburg	28200	27500	28500	29000	30600	31100	33000	34700
Tirol	25400	25300	26400	27000	28000	29100	30700	31900
Vorarlberg	25800	25700	27000	27100	28400	29000	30700	31900
Lódzkie	8300	8500	9000	9300	10100	10600	11300	12500
Mazowieckie	13900	14700	15300	15800	16700	18300	19600	21700
Malopolskie	8000	7900	8500	8700	9400	9900	10600	11600
Slaskie	9900	10100	10800	11000	12300	12500	13000	14400
Lubelskie	6400	6700	7000	7200	7600	7900	8300	9200
Podkarpackie	6400	6600	6900	7200	7600	8000	8400	9100
Swietokrzyskie	7100	7200	7600	7900	8500	8600	9300	10400
Podlaskie	6900	7300	7600	7700	8200	8500	9000	10100
Wielkopolskie	9800	10000	10300	10600	11800	12300	12900	14200
Zachodniopomorskie	9400	9400	9700	9600	10200	10700	11200	12200
Lubuskie	8300	8300	8700	8800	9800	10400	10900	12000
Dolnoslaskie	9600	9500	10200	10400	11200	11900	13100	14700
Opolskie	7800	7700	8000	8000	9400	9600	9900	11200
Kujawsko-Pomorskie	8400	8600	9000	9100	9800	10100	10700	11800
Warminsko-Mazurskie	7200	7100	7500	8000	8500	8800	9300	10100
Pomorskie	9100	9200	9900	10000	10700	11300	12100	13300
Norte	12100	12600	12800	12700	12800	13700	14300	15000
Algarve	15400	16100	16600	16900	16900	18300	19200	19800
Centro (PT)	12500	12900	13200	13500	13800	14600	15300	16100
Lisboa	21100	21600	22200	22400	22800	24400	25200	26100
Alentejo	13400	13600	14200	14700	14900	16100	17200	17900
Região Autónoma dos Açores (PT)	12000	12800	13500	14000	14100	15300	16200	16800
Região Autónoma da Madeira (PT)	16800	16400	19500	19300	20100	21800	23100	24000
Nord-Vest	4600	5200	5800	6200	7100	7400	8500	10000
Centru	5100	5600	6300	6800	7400	7700	9100	10500
Nord-Est	3400	4000	4400	4700	5100	5200	5800	6600
Sud-Est	4400	4900	5400	5700	6800	6800	7700	8400
Sud - Muntenia	4000	4400	4900	5200	6100	6600	7600	8500
Bucuresti - Ilfov	10800	11200	12100	13000	14800	17300	19800	23000
Sud-Vest Oltenia	4100	4700	4700	5400	6100	6200	7200	8100
Vest	5100	5900	6600	7300	8500	8900	10600	12000
Vzhodna Slovenija	12800	13200	14100	14200	15500	16300	17100	18200
Zahodna Slovenija	18000	18800	20100	20900	22500	23600	25000	26600
Bratislavský kraj	20700	22800	25000	25800	27900	32900	34900	39900

Západné Slovensko	9000	9600	10100	10800	11700	12800	14800	16500
Stredné Slovensko	7900	8600	9300	9500	10100	10400	11600	13300
Východné Slovensko	7200	7900	8400	8600	9100	9700	10400	11500
Itä-Suomi	16000	16500	17000	17300	18500	19100	20200	22100
Etelä-Suomi	26300	26900	27500	27000	29100	29600	31500	33800
Länsi-Suomi	19500	20500	20800	20800	22200	22800	23900	26100
Pohjois-Suomi	18900	18300	19900	20400	22100	22100	23500	25500
Åland	28000	31200	31300	30800	32600	33000	34700	35700
Stockholm	33500	32700	34000	34500	37200	37600	38900	41000
Östra Mellansverige	20700	20700	21500	21900	23100	23100	24700	26500
Småland med öarna	21700	21500	22300	22800	24100	23100	25300	27400
Sydsverige	22000	21600	22500	22800	24100	24000	25400	27400
Västsverige	23100	23400	23700	24900	26000	25900	27800	29700
Norra Mellansverige	20900	20600	21400	22000	23500	23500	24900	26900
Mellersta Norrland	22100	23100	23100	23300	24900	25000	25800	27000
Övre Norrland	20700	21100	21800	22500	24500	25000	27400	28700
Tees Valley and Durham	17000	17200	16900	17700	19300	19000	19800	20300
Northumberland and Tyne and Wear	18300	19400	21100	21300	22200	23500	24200	24400
Cumbria	16900	17000	17900	19000	19800	19600	21400	22300
Cheshire	24500	26600	27400	27000	28300	30000	30400	30800
Greater Manchester	21500	22200	22600	23100	24900	25100	25800	26200
Lancashire	18700	19600	20300	20600	21500	21800	22400	22400
Merseyside	16400	16700	18200	18600	19000	19400	20100	20700
East Yorkshire and Northern Lincolnshire	18400	19100	20300	20400	21800	21700	22200	22500
North Yorkshire	20500	21200	22600	23300	24400	23800	24400	25200
South Yorkshire	16700	17700	18600	19100	20500	21000	21600	22500
West Yorkshire	21800	22800	23400	23800	24700	25200	25900	25800
Derbyshire and Nottinghamshire	19600	20900	22000	21900	23500	24400	25100	25000
Leicestershire, Rutland and Northamptonshire	22800	23100	23700	25000	26500	26800	27700	28500
Lincolnshire	16300	18100	19000	19500	19800	19100	19900	20700
Herefordshire, Worcestershire and Warwickshire	20400	21500	21400	21600	23500	24100	25500	25100
Shropshire and Staffordshire	17600	17800	19200	19500	20700	20800	21800	22200
West Midlands	22200	23300	23900	24100	24800	25200	25400	26200
East Anglia	19900	21200	22100	22800	24500	24900	26800	27500
Bedfordshire and Hertfordshire	25500	26700	27700	27500	29600	31100	30700	31600
Essex	18500	19200	20100	21600	22700	22700	24100	24400
Inner London	61000	62500	66400	68600	72800	76000	80200	83200
Outer London	21900	21900	22500	22800	24700	25100	25900	26600
Berkshire, Buckinghamshire and Oxfordshire	31600	32300	33600	35100	37300	37600	38700	38900
Surrey, East and West Sussex	24400	26100	27100	27200	28300	28400	29900	30500
Hampshire and Isle of Wight	21400	23000	24100	24400	26200	27000	28300	29100
Kent	18000	19300	20000	20500	21900	23100	22900	23300
Gloucestershire, Wiltshire and Bristol/Bath	25400	26400	28300	29100	30400	30500	31000	31900
Dorset and Somerset	19200	19600	19700	20300	21500	23100	24300	24200
Cornwall and Isles of Scilly	13200	14200	15500	16000	16800	17100	18200	18700
Devon	16700	18800	18600	18600	20700	20800	22100	22100
West Wales and The Valleys	14600	15000	15900	15900	16800	17700	18200	18300
East Wales	22400	23900	24200	25000	26100	26100	26700	27500
Eastern Scotland	22000	22600	24200	25000	26500	27200	28900	29900
South Western Scotland	19800	21100	21500	22200	23500	24600	25300	25800
North Eastern Scotland	:	:	33700	33300	35100	35200	37100	38100
Highlands and Islands	:	:	16700	17200	19100	19900	21100	21700
Northern Ireland (UK)	18000	18900	19600	20000	21400	22000	22700	23100

Source: Eurostat

<http://ep.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tgs00005>

Gross regional product of Ukraine										
	Gross regional product (million UAH)					Gross regional product per inhabitant (UAH)				
	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Ukraine	345113	441452	544153	720731	948056	7273	9372	11630	15496	20495
Crimean Autonomous Republic	9901	12848	16044	20874	27365	4951	6460	8101	10574	13898
Vinnynska	8123	10207	12414	15381	20094	4700	5966	7328	9159	12061
Volynska	4994	6553	7687	10072	12784	4771	6285	7397	9711	12340
Dnipropetrovska	30040	41227	52347	71173	104687	8609	11909	15239	20868	30918
Donetska	45617	58044	72361	92093	117646	9713	12490	15725	20197	26028
Zhytomyrska	5947	7430	8784	11127	15008	4397	5554	6636	8485	11545
Zakarpatska	5297	6700	8185	10508	13208	4238	5373	6576	8452	10626
Zaporizka	15255	19968	24787	33158	42445	8093	10683	13369	18022	23232
Ivao-Frankivska	7311	9622	11316	13916	17883	5238	6916	8157	10055	12940
Kyivska	11883	15362	19188	26221	35687	6652	8673	10918	15033	20593
Kirovogradska	5594	6877	8187	9989	13961	5122	6394	7723	9546	13515
Luhanska	14672	19716	24159	32280	42985	5973	8131	10085	13628	18338
Lvivska	13992	17192	21486	27987	35534	5396	6657	8351	10915	13902
Mykolaivska	7934	9553	11876	14767	19410	6424	7801	9769	12227	16175
Odeska	17029	20762	24898	33116	46994	7028	8619	10379	13827	19638
Poltavska	13983	18099	22179	28355	34118	8841	11574	14330	18500	22476
Rivnenska	5599	7263	8924	11180	14074	4817	6269	7724	9695	12217
Sumska	6275	8025	9566	12341	16210	5009	6497	7848	10249	13622
Ternopil'ska	3948	5137	6452	8276	10618	3516	4603	5819	7510	9688
Kharkivska	20524	25618	32023	43868	59389	7182	9025	11353	15645	21294
Khersonska	5200	6469	7565	9034	13174	4546	5713	6744	8122	11944
Khmelnyska	6344	7958	9603	12339	16061	4549	5764	7023	9100	11932
Cherkaska	6623	9014	10957	13656	19101	4853	6681	8209	10331	14581
Chernivetska	3277	4234	5126	6672	8833	3589	4654	5650	7369	9771
Chernihivska	6181	7627	8950	11532	14918	5163	6474	7714	10081	13213
Kyiv, city of	61357	77124	95267	135900	169564	23130	28780	35210	49795	61592
Sevastopil, city of	2213	2823	3822	4916	6305	5847	7452	10079	12961	16592

Note: 1 Estimated value

Source: State Statistical Committee of Ukraine (<http://www.ukrstat.gov.ua>)

GDP of Ukraine

Subject Descriptor	Units	Scale	2004	2005	2006	2007	2008
Gross domestic product, constant prices	National currency	Billions	429.850	441.452	472.795	507.325	535.613
Gross domestic product, constant prices	Annual percent change		12.079	2.699	7.100	7.303	5.576
Gross domestic product, current prices	National currency	Billions	345.113	441.452	537.667	709.445	923.396
Gross domestic product, current prices	U.S. dollars	Billions	64.883	86.137	106.469	140.484	182.851
Gross domestic product, deflator	Index		80.287	100.000	113.721	139.840	172.400
Gross domestic product per capita, constant prices	National currency	Units	9,126.228	9,442.985	10,175.076	11,000.357	11,701.131
Gross domestic product per capita, current prices	National currency	Units	7,327.162	9,442.985	11,571.192	15,382.944	20,172.726
Gross domestic product per capita, current prices	U.S. dollars	Units	1,377.545	1,842.534	2,291.325	3,046.128	3,994.599
Gross domestic product based on purchasing-power-parity (PPP) valuation of country GDP	Current international dollar	Billions	248.803	263.007	290.573	320.126	344.766

Gross domestic product based on purchasing-power-parity (PPP) per capita GDP	Current international dollar	Units	5,282.395	5,625.911	6,253.454	6,941.315	7,531.850
Gross domestic product based on purchasing-power-parity (PPP) share of world total	Percent		0.481	0.473	0.483	0.493	0.498
Implied PPP conversion rate	National currency per current international dollar		1.387	1.678	1.850	2.216	2.678

Note: Shaded cells indicate IMF staff estimates

Source: IMF World Economic Outlook Database,

(http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2008/01/weodata/weorept.aspx?pr.x=65&pr.y=8&sy=2004&ey=2007&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=926&s=NGDP_R,NGDP_RPC,NGDPD,NGDP_D,NGDPRPC,NGDPPC,NGDPDPC,PPPGDP,PPPPC,PPPSH,PPPEX&grp=0&a=)

УДК 338.2(045)

СРМОЛАСЬ А.В.,

директор Національного інституту стратегічних досліджень при Президентіві України

ЖАЛІЛО Я.А.,

Національний інститут стратегічних досліджень при Президентіві України, завідувач відділу економічної та соціальної стратегії, президент Центру антикризових досліджень, к.е.н.

ЩОДО ПРОБЛЕМ РЕАЛІЗАЦІЇ МОДЕРНІЗАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Анотація. В статті досліджено особливості середовища, в якому відбувається формування та реалізація стратегій модернізації, передбачених орієнтирами Програми реформ. Встановлено роль інституційної кризи у деформації цього середовища. Визначено засади забезпечення ефективності стратегії модернізації країни

Ключові слова: Стратегія, економічна стратегія, стратегія модернізації, інститути, інституційна криза.

Summary. In the article the specific features of a framework, where modernization strategies, based on Reform program, are formed and realized, have been studied. The role of institutional crisis in deformation of this framework has been determined. The basics of a strategy of country modernization efficiency have been determined.

Keywords: Strategy, Economic Strategy, Strategy of Modernization, Institutions, Institutional Crisis.

Період 2005-2008 рр. був позначений в Україні різким зниженням стратегічної активності з боку як влади, так і суб'єктів господарської діяльності. Виникла своєрідна «стратегічна пауза», протягом якої економіка розвивалася за набутою в попередні роки інерцією та під впливом поточних чинників розвитку. Ці чинники мали насамперед екзогенний щодо національної економіки характер: були пов'язані з еволюціями кон'юнктури світових ринків, або з розгортанням політичних електоральних циклів всередині країни, а відтак розвиток соціально-економічної сфери не спрямовувався на органічне вирішення нагромаджених диспропорцій. Тривалості та глибини цій «стратегічній паузі» надали радикальні інституційні зрушення, що відбулися в кінці 2004 – першій половині 2005 рр., суперечливий та затяжний процес зміни політичних еліт, перерозподілу політико-економічних впливів, а також наступні перманентні загострення політичної ситуації, пов'язані із політичним протистоянням гілок української влади.

Це обумовило перманентне загострення системних суперечностей національної економіки, які знайшли концентрований вияв у вигляді її гіпертрофованої реакції на розвиток світової фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. Критична важливість розробки та впровадження системи заходів економічної стратегії, яка б забезпечила здійснення надміру відкладених економічних та соціальних перетворень, що мають привести національну економіку у відповідність з вимогами сучасного світового конкурентного середовища, стала очевидною та знайшла закономірний відбиток у програмних документах передвиборчої кампанії та пріоритетах діяльності системи влади, сформованої після президентських виборів 2010 р.